

В українському літературному просторі, де сьогодні порушуються серйозні філософські проблеми, панує цілковита пошуковість засобів художнього вираження, і добре, що вона активно розгортається, але за таких умов важливо не пропустити зародки спражніх мистецьких явищ або й цілком сформовані таланти. А вони, безумовно, є. Серед молодих це, наприклад, Любка Дереш. Нещодавно в серії “Життя видатних дітей” мені довелося прочитати його оповідки про М.Гоголя, Марка Твена, Альберта Ейштейна та Стівена Кінга, і я одразу зрозуміла, що переді мною талановитий автор. Образ маленької дитини, яка в майбутньому виросте в талановиту людину, створюється завдяки продуманій композиції. І не тільки. На враження незвичайності “працює” масштаб зображення та вишуканість добірної мови.

Не лише Р.Харчук, а й іншим дослідникам сучасної літератури бажано акцентувати більшу увагу на питаннях майстерності, особливо такої непростої прози, як Є.Пашковського та О.Ульяненка. Які виміри? Це питання з питань. Книжка Р.Харчук – однозначний набуток українського літературознавства, її слід тільки доповнити аналізом сучасної поезії та драматургії.

Тамара Гундорова

Ми багато говорили сьогодні про постмодернізм. Але постмодернізм – це явище, яке залишилося у вчорашньому дні. Ми ж говоримо про нього, наче це насущна проблема. Коли ми озирнемося, то побачимо, що світ змінився впродовж якихось останніх п’яти-шести років. Світ зовсім інший. І він не постмодерний. Він такий, в якому відбуваються війни, в якому схрещуються цивілізації, культури, народжується неприязнь, мотив якогось, я б навіть сказала... самогубства. Той же пізній Андрухович, Прохасько – це вже зовсім інша література. Думаю, що сучасна література вже не є постмодерною. Вона вже зовсім *інакша*. Але постмодернізм здійснив свою місію. Сама Помаранчева революція – явище постмодерну. Бо тільки тому, що були привчені постмодернізмом до ігрової поведінки і до карнавалу, який служив формою визволення для радянської людини, люди вийшли на Майдан, а не взяли до рук зброю. Це було наслідком саме українського постмодернізму.

Матеріал підготувала Олена Поліщук

12-Й ФІЛОЛОГІЧНИЙ СЕМІНАР

15 грудня 2008 року в Інституті філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка відбувся 12-й філологічний семінар, який успішно працює після його поновлення вже понад десять років. Запропонована тема – “Літературна критика і критерії художності” – викликала жвавий інтерес і цікаве обговорення, незважаючи на те, що і сьогодні активно лунають думки про анемію, а то й повільне вмирання сучасної критики у просторі української культури. Науковці, викладачі ВНЗ, аспіранти й студенти з університетів Києва, Львова, Черкаса, Тернополя, Луцька, Бердянська порушили чимало актуальних проблем, які різноаспектно характеризують стан і больові точки критичного цеху, проте всі вони можуть бути об’єднані у два рівноцінні тематичні блоки – питання теоретичні й прагматичні.

Атмосферу наукового полілогу започаткував науковий керівник семінару *М.Наєнко*. У його вступному слові наголошено, що літературну критику варто називати практичною теорією літератури, основне завдання якої – інтерпретація творів сучасного літературного процесу крізь призму художніх домінант. Тому критика лише тоді відповідає своєму призначенню, коли визначає належність або не належність певного літературного твору до художніх явищ. Утім, справедливо зазначив *М.Наєнко*, деякі сучасні критики цілком серйозно аналізують паралітературні справи *О.Ульяненка*, *Л.Подерв’янського* та інших, забуваючи, що художність – це вияв краси у творі, і критичне прочитання твору –

насамперед з'ясування особливостей краси в ньому. Керівник семінару також детально зупинився на питанні про те, як періодичні видання виконують свою критичну місію (“Літературна Україна”, “Критика”, “Слово і Час”, інтернет-видання “ЛітАкценти”).

Актуальні теми для обговорення запропонували *В.Панченко* (“Літературна критика як практична діяльність сучасного літературознавства”), *Н.Шляхова* (“Канон актуальності розуміння в літературній критиці”), *Л.Грицик* (“Компаративна критика І.Франка: модифікації порівняльних методик”), *Н.Зборовська* (“Психокритика як метод дослідження сучасного літпроцесу”), *Р.Гром’як* (“Трансформація предметності літературної критики в Україні протягом ХХ століття”), *Г.Штонь* (“Художня складова критичного присуду”), *М.Гнатюк* (“Франкова концепція літературної критики: критерії науковості та художності”).

Порівняно з філологічним семінаром 2007 року кількість учасників настільки зросла, що їх роботу було організовано в семи секціях. Відповідно, це дозволило не лише обмінятися думками з приводу широкого кола суто теоретичних і методологічних питань, а й плідно обговорити їх. Привернули увагу доповіді *Н.Костенко* (“Художність як критерій оцінки літературного твору та його перекладу [з приводу публікації Г.Петріашвілі в журналі “Всесвіт”, 2008, №5-6]”), *Н.Бернадської* (“Критична рецепція “якості” сучасної прози: парадокси і несподіванки”), *О.Астаф’єва* (“Європоцентричні стратегії української літератури [за матеріалами паризького журналу “Культура”]”), *М.Гнатюк* (“Феномен Стуса” в інтерпретації М.Коцюбинської: онтологія слова і духу”), *С.Філоненко* (“Нам треба” не “голосу Тараса”, а українського Стівена Кінга...”: дискусія про масову літературу в сучасній критиці”), *В.Хархун* (“Ідеологічні практики марксо-ленінської критики”), *О.Бровко* (“Есеїстичні наративні структури в літературно-критичних виступах К.Москальця та В.Даниленка”), *Н.Науменко* (“Українська вільновіршова пародія як феномен літературної критики”), *Т.Шестопалової* (“Категорія мімезису та основоположні критерії літературно-критичного розмислу”), *О.Башкирової* (“Критичне бачення ментальної пам’яті жінки: на матеріалі романів Л.Голоти та М.Гримич”), *О.Бороня* (“Методологічні та нагальні завдання літературно-критичної практики”), *О.Кудряшової* (“Художній світ Г.Чупринки в оцінці його сучасників”).

Молоді науковці (студенти й аспіранти) також запропонували цікаві доповіді, серед них – *С.Жиґун* (“Українська література 20-60-х років в оцінці Богдана Кравціва: канон художності”), *С.Бугай* (“Шістдесятники в критичній рецепції М.Коцюбинської”), *І.Забіяка* (“Авангардисти: своєрідне тлумачення проблеми художності”), *О.Андріяшик* (“Розмаїття форм вираження авторської медитації [на прикладі творчості Р.Андріяшика]”), *В.Левецький* (“Кібер-критика як антикритика”), *Ю.Гончар* (“Художній твір як об’єкт гендерної критики (на матеріалі повістей Т.Шевченка”).

Не змогли прибути на семінар, але прислали свої доповіді *Н.Над’ярних* (Москва), *Я. Поліщук* (Краків) та ін.

Розмаїття тем, підходів до їх вирішення, дискусійність обговорюваних питань, безумовно, сприятимуть подальшому з’ясуванню феномену літературної критики та її функціональної участі в сучасному літературному процесі.

Ніна Бернадська

ПЕРШІ ІНГАРДЕНІВСЬКІ ЧИТАННЯ

З ініціативи кафедри української філології Університету ім. Марії Кюрі-Скłodовської (м.Люблін) та насамперед професора цієї кафедри *І.Набитовича* 13-14 жовтня 2008 р. було проведено перші Інґарденівські читання – “*Studia Ingardeniana. Інтерпретація літературного тексту*”. Ініціативу УМКС організаційно й фінансово підтримало Люблінське відділення Польської академії наук (ПАН). До участі в роботі читань були запрошені науковці України і Польщі; проходили Інґарденівські читання в Любліні, у приміщенні